

Valendau dat breigia

L'Ustria alla fontauna ei in ulteriur project gartegiau

■ (anr/gv) Dapi entgins onns sestenta Valendau per sia ierta. Il vitg agl ur dalla Romontschia posseda plirs baghetgs da muntada culturala e quels duein vegnir restaurai in suenter l'auter. La sonda ei l'Ustria alla fontauna vegnida inaugurada en preschientscha dalla cussegliera federala *Eveline Widmer-Schlumpf*. La nova ustria dil vitg ei ella Casa

Engi ed en in baghetg niev annex. Quei baghetg sco era la restauraziun dil baghetg vegl ha igl architect *Gion A. Caminada* realisau ed el ha cattaun dabia laud a cuschun dall'inauguraziun. Da rascun vegnan era ils ustiers a catar entgin laud, pertgei *Matthias Althof* ei staus avon dus onns la scruvrida digl onn da Gault Milau el Tessin e sia dunna *Elwira*

Althof-Solèr che deriva da Valendau ei confisiera. Las otg combras dil hotel pign cun 14 letgs ein integradas el baghetg vegl da 500 onns dil qual la structura ei vegnida mantenida. Il baghetg niev survescha sco entrada e bar, cuschina, ustria da magliabeins ed ina sala.

> PAGINA 3

L'Ustria alla fontauna a Valendau ei situada amiez il vitg sper la pli gronda fontauna da lenn en Europa. La foto muossa il baghetg niev empau el zuppau.

FOTO G. VENZIN

D'ina baracca ad in bischu

Valendau ha festivau l'avertura dalla «Ustria alla fontauna»

DA GIUSEP VENZIN / ANR

■ **L'Ustria alla fontauna ei il niev bischu da Valendau. La davosa fin d'jamna ei l'ustria vegnida inaugurada en preschientscha dalla cussegliera federala Eveline Widmer-Schlumpf. L'avertura d'ina nova ustria munta pil vitg agl ur dalla Romontschia buca semplamein in menaschi d'ustria dapli, igl ei in da plirs puncts culminonts ella historia dil vitg che ha entschiet avon diesch onns a mantener e rinforzar la communitad dil vitg muntagnard.** Quei fa il vitg denter auter cun restaurar baghetgs existents da muntada. La Casa Engi sper la pli gronda fontauna da lenn en Europa – restaurada e transformada en ina ustria cun hotel pign – ei in da quels

baghetgs. La Fundaziun Valendau Impuls ha investau quater milliuns el baghetg e fatg dalla «huora baracca» sco igl architect da Vrin *Gion A. Caminada* ha titulau el avon treis onns in baghetg da muntada surregiunala. La Casa Engi che ha surviu al pli davos posttenent da cavagl en Svizra ei ustria per indigen ed jester, stiva da magliabeins, sala da fiasta e hotel cun 14 letgs. *Gion A. Caminada* e *Jan Berni* han fatg buna lavur. Quei ei stau d'udir dil plaid da *Martin Pfisterer*. Il giurist e miez da Valendau ei president dalla Fundaziun Valendau Impuls e siu plaid ei staus ina vera laudatio als dus architects. Per quell'ustria ha *Martin Pfisterer* era anflau ustiers da qualitad. Igl ein *Elvira* e *Matthias Althof-Solèr*. La dunna da Valendau ei confisiera ed igl um tudestg ei

staus avon dus onns la scuvieria da Gault Millau el Tessin. Cun siu menaschi Osteria dell'Enoteca a Losone ha el contonschiu 14 puncts da Gault Millau.

Per dapli creaziun da valur

Martin Pfisterer e ses pli stretgs collaboratur *Walter Marchion* e *Benedikt Bühler* giavischan negin museum el liber, mobein in vitg che viva. La realisaziun dalla nova ustria dueigi crear dapli valur, han els constatau a caschun dalla presentaziun dil hotel pign el center dil vitg. Creaziun da valur ha en scadin cass la construcziun dil hotel caschunau. El baghetg vegl han ils architects integrau otg combras da durmir cun 14 letgs. El medem baghetg ei era l'ustria dil vitg cun duas meisas rodundas integrada. Daspe-

ras e denter casas e clavaus vegls han Caminada e Berni planisau in baghetg niev da duas alzadas culla ustria da magliabeins, la cuschina ed ina sala che porscha plaz a rodund 50 persunas. La sala poseda finiastras aultas, mo negina vesta spectaculara sco ei dess ella tscheu e leu da Valendau anora. Gia a caschun dalla planisaziun dil baghetg aveva *Gion A. Caminada* constatau ch'ins mondi buc en ina sala per mirar sils cuolms, mobein per guder la cumpignia. La structura dalla sala promova segir la buna cumpignia e lubescha aunc ina ni l'autra egliada dalla Surselva siadora.

Dalla utopia alla realitad

La realisaziun dalla ustria nova ei in punct culminont dalla lavur da Valendau Impuls, denton buca la fin digl engaschi en favur dil vitg cun in grond diember da baghetgs historics da muntada. *Benedikt Bühler* ha menziunau la lavur dalla uniun che ha entschiet avon diesch onns. Destadau ils vischins da Valendau ha in jester, numnadamein *Donat Caduff* cull'ovra «Vesta da Valendau». «Quella ovra ha aviart a nus ils egl», ha igl anteriur president communal da Valendau detg. Inaga aviart ils egl han ils vischins dil vitg cun 230 habitonts tschaffau l'iniziativa e realisau differents projects da muntada. In da quels projects ei la restauraziun dalla casa historica «Turalihus» che survescha naven digl atun proxim sco casa d'albiert per «vacanzas en in monument».

Cull'Ustria alla fontauna ha Valendau puspei in center dil vitg cun sia funcziun sociala. Il baghetg ei situau alla via cantunala, mo Valendau ha realisau el decuors dils davos onns mesiras per diminuir il traffic tras il vitg e construui parcadis alla periferia.

Elvira e Matthias Althof-Solèr ein ils ustiers dall'Ustria alla fontauna a Valendau. Els han luvrau ils davos onns el Tessin e contonschiu leu dabia arbagias per lur cuschina. La foto muossa els culla sala nova el funs.

FOTO G. VENZIN